

Posudek oponenta práce

BRÁZDOVÁ Magdalena. *Vliv ADHD na pracovní výkon IT specialistů*. Praha, 2024. 109 s., 3 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Jan Gruber, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Téma práce je aktuální a odpovídá odbornému zaměření katedry. Je málo prozkoumané. Celkově totiž tématu ADHD v dospělosti dosud nebyla věnována soustředěnější pozornost. Cílem práce je, slovy autorky „analyzovat, jakým způsobem ovlivňuje ADHD pracovní výkon IT specialistů.“ (s. 8) V návaznosti na to se empirické šetření zaměřilo na „subjektivní vnímání pracovního výkonu IT specialistů s diagnózou ADHD a uplatňované strategie k překonání nežádoucích projevů ADHD na pracovišti.“ (s. 9) Ve čtyřech kapitolách jsou prezentovány teoretická východiska. První přibližuje pojetí a diagnostiku ADHD, následuje kapitola o lidech s ADHD na pracovišti. Třetí kapitola pojednává o pracovní výkonnosti osob s ADHD. Specificky tématem ADHD u IT specialistů se zabývá čtvrtá kapitola. Sdělení o záměrech, metodě a výsledcích realizovaného empirického šetření obsahuje nejrozsáhlejší pátá kapitola a v obecnější podobě diskuze a závěr. V empirickém šetření byl autorkou uplatněn kvalitativní přístup s využitím metody polostrukturovaného rozhovoru. Práce obsahuje tři přílohy. Jejich zařazení je opodstatněné. První přílohou jsou Diagnostická kritéria ADHD dle DSM-5. Druhou je scénář rozhovoru a třetí profil informantů. Rozsah odpovídá požadavkům kladeným na tento typ prací. Struktura textu je logická. Zastoupení částí teoreticky a empiricky zaměřených, je proporční.

2. Odborná úroveň

Teoreticky zaměřené kapitoly jsou napsány se znalostí problematiky a jsou řazeny smysluplně. Autorka rozsáhle odkazuje na použité zdroje. Přitom však preferuje parafráze před přímými citacemi. Prezentace teoretických východisek představuje solidní základ pro koncipování empirického šetření. Cíl šetření v podobě subjektivního vnímání toho, jak se projevy a příznaky spojené s ADHD promítají do pracovního výkonu, mohl být reflektován v názvu práce, který (bez toho) působí příliš obecně. Vedle výzkumné otázky, navazující na formulaci výzkumného cíle, jsou koncipovány čtyři podotázky (nebo dílčí výzkumné otázky), které specifikují a tematizují obsah šetření. Metodika provedení šetření je uvedena detailně. Adekvátní je zdůvodnění kvalitativního přístupu, zejména faktem, že se jedná o relativně novou oblast výzkumu. V tomto kontextu přiměřené je využití polostrukturovaného rozhovoru s osmi informanty. Autorka také explicitně uvedla způsob zpracování dat, a to uplatnění tematické analýzy opírající se o okruhy zmíněné v dílčích výzkumných otázkách. Tomu následně odpovídá prezentace výsledků. Časté jsou v ní vyjádření jednotlivých informantů s komentářem autorky. V diskuzi nacházíme odpovědi na výzkumné otázky a také srovnávání s jinými zjištěními. Pozitivně hodnotím, že jsou zmíněny jak limity šetření, tak i možné náměty budoucích výzkumů. Přínos šetření spatřuji v získání poznatků, jak lidé s diagnózou ADHD reflektují její negativa, ale i pozitivní pro pracovní výkonnost. Formulované cíle práce lze hodnotit jako splněné.

3. Práce s literaturou

Seznam použitých zdrojů nacházíme na s. 92–109. Práce s literaturou odpovídá požadavkům. Autorka se opírá o širokou bázi domácích, no zejména zahraničních zdrojů. Text je napsán v souladu s platnou bibliografickou normou.

4. Grafické zpracování

Grafická podoba textu je přehledná. V části věnované výsledkům šetření jsou často využity podnadpisy posilující komunikativnost textu.

5. Jazyková úroveň

Jazykovou úroveň práce hodnotím celkově jako dobře zvládnutou. Text je čtivý. Autorka používá vhodné odborné termíny a pojmy. Korektura textu byla provedena. Místy lze zaznamenat stylistickou neobratnost komplikující porozumění. Jako příklad uvádím větu ze s. 36: „Ačkoliv není odborná pozornost věnována výkonnosti ADHD osob tak, jak byla vymezena této práci, lze sledovat a předpokládat určité vztahy projevů ADHD a determinant výkonnosti.“

6. Podněty k rozpravě

1. Byly otázky v rozhovoru inspirovány dosavadními empirickými studii k tématu ADHD v dospělosti anebo se to týkalo pouze pozitivních aspektů, jak je explicitně v textu zmíněno?
2. Zdá se, že profese IT specialistů je vhodná pro osoby s diagnostikovanou ADHD. Jaké jiné profese by mohly být doporučovány vzhledem k negativům a pozitivům spojeným s ADHD?
3. V čem by z pohledu teoretické saturace spočíval přínos rozšíření výzkumného vzorku?

7. Závěrečné hodnocení práce

Práci celkově hodnotím jako kvalitní. Studentka prokázala teoretickou znalost zkoumané problematiky. Adekvátním způsobem bylo připraveno, realizováno, zpracováno a zhodnoceno empirické šetření v dané oblasti studia. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 26. 8. 2024

doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.